

BREDASCHE

Staat-, Letterkundig-

Nieuws-

Zaterdag den

COURANT.

en Wetenschappelijk

Blad.

23 Junij.

N E D E R L A N D E N .

BRADA, den 22sten Junij.

Bijzondere Brusselsche berigten vermelden, dat de zaken, tot den algemeenen vrede of oorlog betrekking hebbende, hoe langer hoe ingewikkelder worden. Ook stemmen hiermede eenige andere belgische bladen, inzonderheid de *Messenger de Gand*, overeen. De engelsche dagbladen vreezen voor het uitbreken van den reeds zoo lang te gemoet gezienen oorlog, en eenige parijsche nieuwspapieren beschouwen eveneens dien onvermijdelijk, bij het vermoeden, dat het fransche ministerie, na zijne jongste overwinningen, een hooger toon buitenlands zal aannemen. Weinige papieren spreken echter van een defensief en offensief verbond, dat tusschen Frankrijk, Engeland en Belgie schijnt gesloten te zijn, voornamelijk ten doel hebbende, om hunne aangenomene grondbeginselen overal te verspreiden, te beschermen en te doen regeren; en om de aandacht daarvan af te trekken, vestigt men die -- zoo wij vermoeden met voordacht -- op een voorgegeven verbond tusschen Oostenrijk, Pruisen, Rusland en Holland. Intusschen hechten wij -- en om reden -- meer geloof aan het bestaan van het eerste, dan wel, voor alsnog, aan het tweede.

De vraag kan ook geopperd worden: in hoe verre een verbond tusschen de vier genoemde mogendheden ons nu nuttig zoude kunnen zijn; nu, terwijl Frankrijk en Englands ministerien geregeerd hebben, het eerste over binnenlandsche oneenigheden; het andere, over aan hetzelfde vijandige opinien en nu zij elkander wederkerig kunnen ondersteunen. Men zou nu van verbonden spreken, omdat de troonen der noordsche mogendheden, door derzelver vroegere zwakheden ondermijnd, dreigen in te storten, en eigen gevaar zich dreigend vertoont. Holland, dat zoo lang het beginsel van het algemeen recht der volken, van orde en wet heeft voorgestaan, en die beginselen met zoo veel opofferingen verdedigd heeft, zoude nu tot hulp aangeroepen worden, in een tijdstip dat het -- althans alomte -- verdedigen zoude hebben, in geval Engeland tegenpartij koos. In de veronderstelling, dat een of- en defensief tractaat wordt gesloten tusschen de vier genoemde mogendheden, en een oorlog om beginselen uitbrak, wie zou dan nog, ook ingeval de overwinning aan deze zijde bleef, alleen de lijdende partij zijn? Voprakter *Holland*, wiens handel vernield, wiens kolonien waarschijnlijk verloren en Engeland ten buit zouden worden, Holland zou hij zijne zegespraal niets dan zijn verderf te betreuren hebben, terwijl Pruisen, Oostenrijk en Rusland, misschien Hanover al ten buit zouden deelen, om daarna de goedgehartige en moedige Hollanders op den koop toe uit te lagchen.

En waarom van een zoodanig verbond niet vroeger gesproken, toen het tijd was, toen er gehandeld kon worden, zonder dat men de vijandschap van Engeland behoefde te vreezen. Men bedenke wel, dat het hier onze levensbron, den handel, geldt. Holland heeft veel gedaan, veel opgeofferd voor zijne welvaart en tevens in het belang van de rust van geheel Europa. En nog zoude het bereid zijn veel te doen, doch het heeft datzelfde Europa te egeistisch leeren kennen, dan dat het veel zoude willen opofferen, om troonen te schragen, die wilens en wets er aan hebben medegewerkt om den onzen te ondermijnen.

Een verbond tusschen de genoemde mogendheden zou alleen kunnen plaats hebben, wanneer het gebleken was, dat er eene vijandelijke houding ware aangenomen, door de tegenpartij, ten gevolge van het krachtdadig ondersteunen onzer eischen en eigene belangen. Dan ware een zoodanig verbond niet alleen noodzakelijk, maar pligtmatic, en misschien overeenkomstig onze belangen. Daar wij echter tot nog toe, niet dan eenige fraaie woorden van die ondersteuning gezien hebben, en dat een zoodanig bedoeld verbond, naar ons inzien, alleen te zoeken zou zijn, in het inwendige gevaar, dat de staten der drie groote mogendheden thans dreigt -- zoo geloven wij niet; dat onze regering daarin schielijk zou toetreden.

Intusschen schijnt de eerst bedoelde alliantie meerder zeker en vastheid te hebben, en ook hier kan op het sluiten van een tegenverbond, het merkwaardig gezegde, *HET IS, ZIE LAAT* wel eens toegepast worden. Maar den aard der omstandigheden te oordeelen, moet er een verbond tusschen de drie eerstgenoemde rijken bestaan; -- diezelfde omstandigheden, zijn thans echter zoodanig veranderd en gewijzigd, dat een of- en defensief tractaat tusschen de vier laatstgenoemde mogendheden, moreel beschouwd, mogelijk, doch *de fait* onbestaanbaar is. Uit de lessen der ondervinding heeft men te weinig voordeel getrokken; want altijd handelde men, wanneer het te laat was; mogelijk zal men er de wrange vruchten van wegdragen!

De zaken worden echter ook daardoor hoe langer hoe ingewikkelder; de omstandigheden loopen op eenen algemeenen oorlog uit; alleen het *toeval* kan den zoo zeer gewenschten vrede aanbrengen, en dan kon het gezegde van den geslepen *Talleyrand* wel eens bewaarheid worden.

Naar men verzekert, heeft de regering haar ontwerp, om de brandstoffen, al ware het dan ook op eene andere dan de onlangs voorgeselde wijze, te verspreiden, niet bij den oorsprong, maar bij den inlag, te brengen, nog niet aanvaard, en worden te meer, althans

ontwerpen van wet, welke in de najaarszitting der Staten-Generaal zouden kunnen worden ingediend, beraamd.

-- Volgens hetgeen men uit 's Hage verneemt, zou het protocol van de conferentie, N°. 66, laatstleden dingsdag daar aangekomen zijn, en hetzelfde betrekking hebben op de loslating van den heer *Thorn*, waarop in dit stuk, zoo bij Z. M. den koning als bij de duitsehe bondsvergadering, nader zou worden aangedrongen.

-- Uit 's Bosch wordt van den 21sten gemeld:

Reeds in den vroegen morgen van heden bevestigde ons het vertrek van vele hoofd- en andere officieren tot den algemeenen staf behoorende, dat het heden de laatste dag zou zijn, dat wij den beminden opperbevelhebber, na een ruim zevenmaandach verblijf, vooreerst binnen onze muren zouden zien. Ten tien ure ontving Z. K. H. de Prins Veldmaarschalk de onderscheidene burgerlijke en militaire autoriteiten ten afscheids-gehore, waarna Hoogstdezelve, alleen van twee officieren vergezeld, op de esplanade het geheele garnizoen, aldaar bijeengeschaard, in oogenschouw nam en vervolgens, nadat de troepen voor Z. K. H. gedefileerd hadden, van de officieren met korte woorden een hartelijk afscheid nam. De Prins vertrok tegen den middag van hier.

-- Van de Zeeuwsche stroomen wordt van den 20sten gemeld, dat den vorigen dag, dingsdag laatstleden, een engelsche kotter, voerende de vlag zijner natie en een aantal engelsche loodsen aan boord hebbende ter reede van Vlissingen aangekomen was. Alhoewel het gebruikelijk is, dat de gaten van tijd tot tijd gepeld en de veranderingen opgenomen worden, zoo schijnt men toch, in de tegenwoordige omstandigheden, eene andere opinie omtrent de komst van dat vaartuig aldaar te hebben gehad. Hetzelfde is den volgenden dag, laatstleden woensdag, onder geleide van Zr. M. brik, *de Brak*, weder zeewaarts vertrokken -- Ter reede van Vlissingen werd, in den loop dezer week, Zr. Ms. brik *de Windmond* met een aanzienlijk transport matrozen verwacht. -- Uit het 5de district van Zeeland waren weder twee belgische deserteurs overgekomen.

-- Volgens reizigers, uit het Pruisische gekomen, zou er waarschijnlijk bestaan voor de vorming van een legerkamp in den omtrek van Coesfeld in Munsterland.

-- In een artikel, den 16den dezer, door den *Brusselschen Courier* (zie ons nummer van dingsdag laatstleden) geplaatst, had hij de verzekering gegeven, van het bestaan eens alliantie-tractaats, hetwelk den 4den dezer te Berlijn tusschen Pruisen, Rusland, Oostenrijk en ons land zou gesloten zijn en waarin ook de kleinere duitsehe staten zouden deelen. Dit berigt van den *Courier* werd intusschen door het luiksche blad, *le Courrier de la Meuse*, rechtstreeks weersproken, het bestaan van zulk een tractaat stellig ontkend en met de ligtgeloovigheid van den brusselschen confrater den spot gedreven, als had hij zich al te onnoozel tot eene gevaarlijke misleiding geleend. Volgens den luikschen *Courier* konden alleen onnoozele staatkundigen nog aan de mogelijkheid geloven van eenen europeschen oorlog om beginselen. Zoo er al eenigen grond moest gezocht worden, tot verklaring van de beweging onder de duitsehe diplomatie, zoo was die gemakkelijk te vinden in de onrustige bewegingen en volksverenigingen in een deel der duitsehe staten; deze moesten natuurlijk de vorsten der bondsvergadering ongerustheid inboezemen. Wat vreesde, vraagt laatstgemeld blad, zou er dan in gelegen zijn, dat hunne ministers zich te Berlijn verenigd hadden. ter beraadslaging over de middelen om de algemeene gisting der gemoederen tot bedaren te brengen en Duitschland de rust weder te geven?

Met dit gevoelen van het luiksche blad schijnt overeen te komen, hetgeen het ministerieel belgisch dagblad, het *Memorial*, in zijn voorlaast nummer mededeelde: Men verzekert, zegt hetzelfde, dat te Berlijn den 4den Junij een tractaat gesloten is, maar dat deze staatkundige transactie, geenszins, zoo als een onzer dagbladen (*de Courier*) gezegd heeft, een alliantie-tractaat is tusschen de drie noordsche mogendheden en Holland. Het is veelmeer een onderlinge waarborg, die Pruisen en Oostenrijk te zamen met eenige kleine duitsehe staten elkander gegeven hebben, tegen de aanmatigingen van de volksmagt en die der drukpers, welke dagelijks meer openlijk aan de Rijnovers blijbaar worden. Het was een duitsehe heiligverbond, om de bondsvergadering in haren moeijelijken toestand te gemoet te komen.

In weerwil dezes betoogs en der verzekering van het *Memorial* blijft de *Courier* volhouden, dat het bedoelde traktaat van 4 junij meer honden zou dan enkel bepalingen de rust van Duitschland betreffende. Hij tracht zijn gevoelen grond bij te zetten, door eenige opmerkingen, als dat, bij voorbeeld, op den 4den junij twee voornamste russische generaals, de veldmaarschalk *Barclay de Tolly* en vorst *Galitsin*, en twee russische staatsleden, de vader van vorst *Galitsin* en de raadheer *Rozov*, zich te Berlijn bevonden en aan het traktaat hadden deelgenomen hebben; dat Holland eveneens tot het traktaat zou behooren zijn, -- uit welke stelling hij dan het bewijs trekt, dat hetzelfde zich noodwendig versterkt moet worden dan tot beperkende bepalingen tegen de buitensporigheden der drukpers in de rijn-provincien; ofschoon gemeld

